

PECULIARITIES OF NON-VERBAL COMMUNICATION IN INTERCULTURAL DIALOGUE

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В МІЖКУЛЬТУРНОМУ ДІАЛОЗІ

Miahkota I. V. **М'ягкота І. В.**

*Lecturer at the Department of Ukrainian
and Foreign Languages
Ivan Bobersky Lviv State University
of Physical Culture
Lviv, Ukraine*

*викладач кафедри української
та іноземних мов
Львівський державний університет
фізичної культури
імені Івана Боберського
м. Львів, Україна*

Міжкультурна комунікація – це галузь науки, яка вивчає особливості вербального й невербального спілкування людей, що належать до різних національних і мовно-національних спільнот. Намагаючись якомога повніше дослідити всі аспекти міжкультурної комунікації, не можна оминати такого важливого аспекту, як невербальний складник. Невербальні символи, які позитивно оцінюються й сприймаються однією культурою, можуть мати негативну інтерпретацію й оцінку в носіїв інших культур [1].

Невербальна комунікація має різні знакові системи: оптикокінетичну, паралінгвістичну, екстралінгвістичну, просторово-часову систему, візуальний контакт. Кожна з цих систем має свої особливості. Так, оптикокінетична система знаків використовує жести, міміку, пантоміміку; паралінгвістична система знаків – це система вокалізації мовлення, яка характеризується якістю голосу, його діапазоном, тональністю і виражає почуття і стани людини; екстралінгвістична знакова система включає в мову паузи та інші паралінгвістичні компоненти (покашлювання, сміх а також темп мовлення).

Установлено, що шляхом вербальних засобів передається лише 7% інформації, за рахунок звукових засобів (включаючи тон голосу, інтонацію звуку) – 38%, невербальними засобами – 55%.

Питання семантики жестів стають особливо важливими при міжнаціональному спілкуванні. Помилки в інтерпретації відбуваються в основному при формальному збігу: подібному жесту надається те значення, яким він володіє у своїй культурі. Болгари на знак згоди рухатимуть головою так, як би ми показували свою незгоду з кимось, і навпаки. Ми показуємо, крутимо вказівним пальцем біля скроні,

сумніваючись у розумових здібностях, а у деяких народів Європи цим жестом вказують на великий розум людини.

Для іспанців, греків і італійців образливим є жест доторкання до мочки вуха, а в Португалії цей жест означає, що людина не розчула сказаного.

«Наведемо кілька прикладів розбіжності жестів в українській та іноземних культурах. Східні слов'яни, прощаючись, махають рукою (як, до речі, і люди інших національностей, наприклад англійці чи італійці), розвертаючи долоню від себе і розгойдуючи нею вперед і назад, тоді як англійці розгойдують нею з боку вбік, а італійці розвертають долоню до себе і розгойдують нею вперед та назад. Цей італійський жест в українській та польській культурі означає «йдіть сюди», тому легко зрозуміти, яким чином виникають непорозуміння.

Український школяр чи студент, що бажає виступити на занятті, піднімає руку, витягнувши кисть; у німців піднімають два пальці. Українські студенти, якщо хочуть виразити схвалення викладачу, що блискуче прочитав лекцію, починають аплодувати; західноєвропейські студенти в тій же ситуації стукають кістками пальців по столі. В Індії й у деяких інших азійських країнах знайомі при зустрічі складають руки човником, притискаючи їх до грудей, і злегка схиляють уперед голову, а не вітаються за руку. Говорячи про себе, європеєць показує рукою на груди, а японець – на ніс. Китаєць чи японець, розповідаючи про своє нещастя, посміхається, щоб «слухачі не засмучувались»; у європейському культурному ареалі цього не роблять. Деякі «іноземні» жести просто не мають у нас еквівалентів. Наприклад, американський жест перемоги не має в нас ніякої відповідності. Не має відповідності і жест, відомий у США, який означає щось начебто «удачі тобі», «будь здоровий». Характерно, що жести, які не мають еквівалентів, як правило, інтерпретуються невірно: скажімо, жест може сприйнятися як жест погрози, а не доброго настрою, тобто в протилежному значенні» [2].

Коли українцю доводиться рахувати на пальцях «один, два, три», він загинає в кулак пальці лівої руки і використовує при цьому праву руку. У ряді західноєвропейських країн в аналогічній ситуації пальці розгинаються зі стиснутого кулака, а друга рука не використовується. Цікавим зауваженням є те, що українці починають рахувати з мізинця, а європейці – з великого пальця: українці, «підпираючи мовлення», жестикулюють тільки однією – правою чи лівою – рукою. Деякі іноземці, особливо жителі Європи, жестикулюють двома руками, причому обидві руки рухаються завжди симетрично.

Таким чином робимо висновок, що невербальні засоби мовлення доповнюють вербальний аспект і є запорукою успішної реалізації фахового і творчого потенціалу особистості, а для того щоб не потрапити

у неприємну ситуацію, варто поцікавитися особливостями різних засобів невербального спілкування тієї країни, до якої ми вирушаємо.

Література:

1. Щербина В. Проблеми міжкультурної комунікації в сучасному гуманітарному знанні. ISSN 2311 9489. *Культурологічна думка: збірник наукових праць*. 2014. №7. С. 173-178.

2. Осовська О. Невербальні особливості міжкультурної комунікації у світлі українських та польських лінгвістичних досліджень. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. 2012. Т. 1. С. 25-28.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-22>

VERBALIZATION OF CULTURAL SYMBOLS AS A MEANS OF NATIONAL SELF-IDENTIFICATION IN THE INTERCULTURAL DIALOGUE

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ СИМВОЛІВ ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ В МІЖКУЛЬТУРНОМУ ДІАЛОЗІ

Pozdniakov O. V. Поздняков О. В.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Foreign Languages
and Country Studies
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
і країнознавства
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Ukrainian culture is an inexhaustible sacred treasure of Ukrainian nation. It combines a set of spiritual riches and values of various spheres of human life. Along with the evolution of mankind, it has been changing and transforming, which has resulted in establishing new values and achievements significant for every generation of Ukrainians.

Ukrainian language belongs to important structural elements of national self-identity, expressing key inherent features of centuries-old customs and traditions. They represent Ukrainian nation on the international cultural stage, determining Ukraine's function and role in the process of intercultural